

MERSİN ÖZÜRLÜ BAKIM VE REHABİLİTASYON MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ İNCELEME RAPORU

1.OLAY

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanı Prof. Dr. Mehmet Zafer ÜSKÜL, 6 Ağustos 2008 tarihinde, Mersin Özürlü Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi Müdürlüğü'nde, kurumun yetkililerine önceden haber vermeden incelemelerde bulunmuştur.

2. AMAÇ

Anayasanın 2. maddesine göre, "Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devletidir." Burada sayılan Cumhuriyetimizin niteliklerinden sosyal devlet ilkesinin gereklerinden biri olarak Anayasanın 61. maddesinin 2. fıkrasında da "Devlet, sakatların korunmalarını ve toplum hayatına intibaklarını sağlayıcı tedbirleri alır" denmektedir.

Nitekim, 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu'nun 9.maddesi (b) bendi ile, "Korunmaya, bakıma ve yardıma muhtaç çocuk, sakat ve yaşlıların tespiti, bunların korunması bakımı, yetiştirilmesi ve rehabilitasyonlarını sağlamak" görevi Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme kurumu Genel Müdürlüğü'ne verilmiştir.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 9 Aralık 1975'deki Toplantısında Kabul Edilen 3447 Sayılı Sakat Kişilerin Hakları Beyannamesi'nin 3. maddesinde de "Sakat kişinin insan haysiyetine saygı gösterilmesi onun en doğal hakkıdır. Fakat kişilerin, sakatlık veya noksanlıklarının sebebi ne olursa olsun sahip oldukları düzgün yaşama şartlarına mümkün olduğu kadar normal ölçüde ve çok sahip olmak haklarıdır" denmiştir.

TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanı Prof. Dr. M. Zafer Üskül, Mersin Özürlü Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi Müdürlüğü'nde incelemelerde bulunarak, özürllere tanınan bu hakların hangi düzeyde korunduğuna ve devletin bu alanda yükümlü olduğu kamu hizmetlerinin hangi koşullarda ve ne şekilde verildiğine ilişkin tespitlerde bulunmayı amaçlamıştır.

3.GÖRÜŞMELER ve İNCELEMELER

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanı Zafer ÜSKÜL, Mersin Özürlü Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi Müdürlüğü'nde, Müdür Şükrü Alkaya ve Müdürü Yardımcısı Gülsün Kocaer'in eşliğinde merkezi incelemiş bu sırada Müdür Şükrü Alkaya'dan bilgi alırken, merkez çalışanları ile de görüşmeler yapmıştır.

3.1. Mersin Özürlü Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi'nde Yapılan İnceleme Sırasında Merkez Müdürünün Verdiği Bilgiler

Kurumdaki incelemelere giriş katından başlanmış bu sırada bir yandan da Kurum Müdürü Şükrü Alkaya'dan bilgi alınmıştır. Merkezde özürhüleri en iyi şekilde bakımlarından, tedavi ve rehabilitasyonları ile psiko-sosyal ihtiyaçlarının sağlanmasından sorumlu olduklarını belirten Kurum Müdürü, kurumda bu hizmetlerin 1 Müdür, 1 Müdür Yardımcısı, 1 Fizyoterapist, 1 Sosyal Çalışmacı, 1 Öğretmen, 3 Hemşire ile idari ve teknik işlerden sorumlu 4 personel tarafından idare edildiğini ifade etmiştir.

Yatılı 80 çocuk kapasiteli olan kuruluştta, halen 69 yatılı zihinsel engelli ve spastik çocuğa hizmet verildiğini belirten Müdür Şükrü Alkaya, bu hizmetlerin özel hizmet alımı yoluyla kurumda çalıştırılan genel temizlik için 15, çocukların bakım hizmetleri için 39, kalorifer yakım hizmeti için 2, özel güvenlik için 5 olmak üzere toplam 61 personel tarafından, 3 vardiya şeklinde 24 saat yatılı hizmet verilerek gerçekleştirildiğini belirtmiştir.

Kurumda bakım gören çocuklardan %85'inin ağır zihinsel engelli %15'inin ise öğretilebilir zihinsel engelli durumda olduklarını belirten Kurum Müdürü Şükrü Alkaya, sağlık durumlarıyla ilgili olarak ise %43'ünün sürekli nörolojik ilaç kullandığını, %20'sinin sağlıklı olduğunu ve %37'sinin de epileptik çocuklar olduğunu ifade etmiştir.

Kurumun giriş katındaki odaları dolaşırken hizmet alan çocukların durumlarına göre farklı bakım aldıklarını belirten Kurum Müdürü Alkaya, "normal beslenme" uygulanan çocuklardan farklı olarak "yumuşak diyet" uygulanan çocukların beslenme şekilleri hakkında bilgi vermiştir.

Kuruma, anne ve babası hayatta olmayan, ekonomik ve sosyal anlamda muhtaç durumdaki özürhü çocukların öncelikli olarak kabul edildiğini belirten Kurum Müdürü Alkaya, faaliyet alanlarının ise kuruluştta yatılı rehabilite hizmeti alan zihinsel engelli ve spastik çocukların gelişimlerini desteklemek, konuşma- dil ve duygusal gelişimleri ile iletişim becerilerini geliştirmek, zihinsel gelişimlerini destekleyici aktiviteler yapmak ve bir yetişkine ihtiyacı olmadan bağımsız yaşama yetilerini geliştirmeleri yönünde mesleki çalışmalar yapmak olduğunu sözlerine eklemiştir.

Kurumun ikinci katında yapılan incelemelerde de fiziki şartlar açısından aynı olumlu tabloyla karşılaşmış, buradaki kadın konukevinde geçici olarak misafir edilen kadınların da idareden ve bakım hizmetlerinden memnun oldukları tespit edilmiştir.

3.2 Mersin Özürhü Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi Müdürlüğü İncelemelerinden Gözlemler

Dışarıdan gelenlerin ayaklarına galoş giyerek girdiği kurumdaki temizlik ve düzenin takdir edilecek boyutta olduğu gözlenmiştir. Çeşitli bölümlerde görülen kameralarla sürekli izleme yapılması güvenlik ve kamu hizmetinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi adına olumlu bulunmuştur.

Kurumdan hizmet alan çocuklardan durumları uygun olanlarının yatak odalarıyla sosyal aktivitede buldukları salonların ayrı olması fiziki imkânların yeterliliği adına memnuniyet vericidir. Kuruluştta bakım altında olan özürhüleri, özür durumlarına göre

gruplara ayrıldığı ve her bir grubun bakımına ilişkin olarak odaların kapılarında çizelgelerin ve diğer bilgilerin asılı olduğu gözlenmiştir.

Çocukların giysilerinin ve ihtiyaç duydukları diğer kişisel malzemelerin odalarda ve dolaplarda düzen içinde ve temiz olarak korunduğu gözlenmiştir. Kuruluşun ilk olarak gezilen 1. katında 4 yatak odası,1 gözlem odası,1 hemşire odası, 1 çok amaçlı salon, 2 banyo, büro ve idari hizmet odaları bulunduğu bilgisi alınmış ve bu odalar incelenmiştir. Bakılmakta olan özürülülerin sağlıklı bir şekilde yaşamlarını devam ettirmelerini sağlayacak, banyoların, çamaşır makinelerinin mevcut olduğu ve tüm odalarda LCD televizyonlar bulunduğu tespit edilmiştir

Özel hizmet yoluyla kurumda çalıştırılan bakım hizmetinden sorumlu personelin baktıkları çocuklar ile sıcak bir iletişim kurdukları, çocukların özelliklerini ve davranış biçimlerini tek tek bildikleri gözlenmiş ve bu durum tarafımızdan büyük bir memnuniyetle karşılanmıştır. Eğitilmiş oldukları anlaşılan ve özel hizmet alımı yoluyla kurumda çalışan personelin çalışma koşullarının da üst düzeyde gözetildiği izlenimi edinilmiş, bu durum da memnuniyetle karşılanmıştır. Ayrıca kurumda bakılan özürülü çocuklarla kurum müdürünün de sıcak bir iletişim kurduğuna şahit olunmuştur.

Devletin, insan haklarına saygı ve sosyal niteliklerinin gereklerinden birisi olarak, bakım ve iyileştirme olanağı sağladığı özürülü çocukların yüzlerinde kaygı ve mutsuzluk yerine, gülümseme ve rahatlık gözlenmiş olması memnuniyet vericidir.

4. SONUÇ

Mersin Özürülü Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi'nde yapılan incelemeler ve görüşmeler sonucunda, kurumun temizlik, güvenlik, sağlık koşulları, idare biçimi ve kamu görevlilerinin bakmakla sorumlu oldukları özürülülere karşı tutumlarının takdir edilecek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Yatılı bakılmakta olan 69 özürülü çocuğa, toplamda 72 personel ile hizmet verildiği ve bu çocuklara sağlıklı bir şekilde yaşama koşulları sağlanmasında maddi anlamda herhangi bir kısıtlamaya gidilmediği anlaşılmıştır.

Bu durum, "insan haklarına saygılı, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti" olarak nitelendirilen Cumhuriyetimiz adına memnuniyet vericidir. Aynı olumlu koşulların Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü'ne bağlı tüm kurumlarda da sağlanması devletimizin yukarıda sayılan niteliklerinin bir gereğidir.

Bunun için, bu kurumların fiziki koşullarının iyileştirilmesinin yanında ilgili Genel Müdürlüğün ihtiyacı olan sosyal hizmet uzmanı, çocuk gelişimci, fizik tedavi uzmanı, psikolog, öğretmen, doktor, hemşire ve diyetisyen gibi başlıca meslek personeli sayısının da yeterli düzeye ulaştırılması gerekmektedir.

Prof. Dr. M. Zafer ÜSKÜL
Mersin Milletvekili
İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanı

